

DUNNER DAN WATER

Voorzaat in Noord-Korea

Henk Weltevreden

Van dezelfde auteur:

My Mask is My Master

Obstakels

Levensvlagen

De bril van Gandhi

De stier van Algeciras

Mooi meegenomen

Het Grote Water

Congo Blues

Het Balkon

Henk Weltevreden

DUNNER DAN WATER

Voorzaat in Noord-Korea

2024

De Waakse Wesp
Blija | Pyongyang

inkijkexemplaar

DUNNER DAN WATER

Voorzaat in Noord-Korea

Op 27 juli 1953 werd de Koreaanse Oorlog voor onbepaalde tijd gestaakt. Er kwam een zwaar-bewaakte gedemilitariseerde zone tussen Noord- en Zuid-Korea, een strook niemandsland van 4 kilometer breed en 241 lang die slingerend de 38e parallel noord volgt. Korea werd verdeeld en volgestopt met militairen van de Verenigde Naties en China. Zeventig jaar later staan de legers nog altijd op scherp aan weerszijden van deze zone, die een tragische scheiding vormt tussen twee compleet verschillende werelden. De vraag is niet of Noord-Korea zich zal handhaven, maar wanneer Kims Utopia, Kims welzijnstirannie ineenstort en vooral, hoe dit einde zal zijn.

Op 8 juli 1994 stierf de Grote Leider Kim Il Sung. Zijn landskinderen waren verzonken in diepe rouw. Noord-Korea was in shock. Zelfs de bomen op de heilige berg Paektu, waar in 1942 zijn zoon en opvolger, de Dierbare Leider Kim Jong Il werd geboren, hielden een week hun groei in. Hoe lastig is het om een land te doorgronden als je vooral façades te zien krijgt? Hoe verwarrend kan het zijn als je vooroordeel verschuift, omdat je hoort dat het Dagboek van Anne Frank in 2002 verplichte lesstof is op alle middelbare scholen in Noord-Korea? Oplage 3000 stuks. De kinderen moeten verplicht vragen stellen: Waarvoor o waarvoor dient oorlog? Waarom kunnen mensen niet vreedzaam leven en moet alles verwoest worden? Het zijn de ongecensureerde woorden van Anne Frank. In het Koreaanse voorwoord lezen we dat Noord-Korea hoopt dat de 21e eeuw vredig zal zijn.

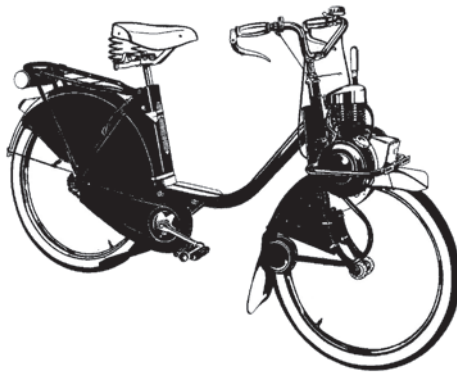
Sinds 1991 reist Henk Weltevreden regelmatig door Noord-Korea en volgt hij de sporen van de Grote Mythe. Hij stond in de stille rij voor het Vriendschapscentrum om een glimp op te vangen van de 71.643 giften aan Kim vanuit de hele wereld. Eerbiedig fotografeerde hij een volbloeiende Kimilsungia, de nationale orchidee en bracht hij een bezoek aan de zwaarbewaakte zuidgrens. Bij hoge uitzondering mocht hij in 1999 enkele seconden buigen voor de baar in het mausoleum waar de Grote Kim toen vijf jaar rustte in een zuurstofloze glazen kist. Nog geen jaar later, op 13 juni 2000 schudde de Dierbare Leider Kim Jong Il de hand van de Zuid-Koreaanse president Kim Dae-jung op het vliegveld van Pyongyang. Het was de eerste ontmoeting tussen de leiders van het verscheurde Korea sinds 1953. De huidige Leider Kim Jong Un was toen zestien en zat op school in Zwitserland. Maar hoe kan het dat de Noord-Koreanen in 1999 al wisten dat Kim Jong Un zijn vader zou opvolgen? Sterker, hoe wisten ze al dat Kim Jong Un in 2018 de hand zou schudden van de Amerikaanse president? Wat weten wij niet wat de Noord-Koreanen wel weten als het gaat om de loop van de geschiedenis? In Dunner dan water leest u dit verhaal.

gaff tot antwoon. myn naem is Jan Janse Weltevree uijt de Rijp A^o 1626 met 't schip Hollandia uijt 't vaderlant gecomen, ende dat hij A^o 1627 mettet Jacht Ouwerkerck naer Japan gaende, door contrairie wint opde cust van Coree vervallen waren, om water verlegen sijnde, met de boot na 't vaste lant gevaren, van d'inwoonders met haer driën gehouden zijn, de boot met de resterende maets het ontcomen was, ende het schip terstont door gingh dat sijn twee maets over 17 a 18 jaren vanden Tarter (doen hij 't land innam) inden oorlogh waren doot geslagen, te weten Dirck Gijsbertsz. uijt de Rijp ende Jan Pieterse Verbaest van Amsterdam met den voornoemden Weltevree gelijk int lant gecomen (...) [1653]

(...) gaff tot antwoort: mijn naem is Jan Janse Weltevree uijt de Rijp A^o 1626 met 't schip Hollandia uijt 't vaderlant gecomen, ende dat hij A^o 1627 mettet Jacht Ouwerkerck naer Japan gaende, door contrairie wint opde cust van Coree vervallen waren, om water verlegen sijnde, met de boot na 't vaste lant gevaren, van d'inwoonders met haer driën gehouden zijn, de boot met de resterende maets het ontcomen was, ende het schip terstont door gingh dat sijn twee maets over 17 a 18 jaren vanden Tarter (doen hij 't land innam) inden oorlogh waren doot geslagen, te weten Dirck Gijsbertsz. uijt de Rijp ende Jan Pieterse Verbaest van Amsterdam met den voornoemden Weltevree gelijk int lant gecomen (...) [1653]

Stof van Eeuwen

Nu

Ik sta op het uiterste puntje van het perron in het Chinese Dandong, de grensplaats met Noord-Korea. Eindelijk zal ik Li Ok na acht jaar weer zien. Het is juli 1999. De brief van mister Park uit Chöllanam-do, vier maanden geleden, was het mooiste bericht in jaren. Li Ok gaf me een signaal.

De trein wacht tot we de grens over mogen. Vanaf hier is het zwart gravel, groezelig toiletpapier, een snuffelende hond vol zweren, een landschap van roestige rails en afval. De Amnokrivier is goed te zien. Zo'n kilometer breed, stevig stromend naar het zuiden, hier en daar kolkend, versnellend rond drooggevalen zandbankjes.

Aan de overkant van de rivier ligt het. Mijn eerste beeld van Noord-Korea vanaf dit punt. Langs de Chinese oever schommelt een vrachtbootje. Vlak voor de stalen brug aan de Chinese kant lopen mensen met een knapzak.

Rechts van de spoorbrug staan kale pilaren in de rivier, twee aan twee in een lange rij tot aan de oever van Kims Rijk, de restanten van de oude brug, gebombardeerd door de Amerikanen in de Koreaanse Oorlog. Pyongyang heeft het bouwwerk nooit gerepareerd. Op sommige pilaren krult het verwrongen staal omhoog, een monument vol wraak, alsof de oorlog nog in volle gang is en de Amerikaanse F-86 Sabre straaljagers uit 1952 door het luchtruim gieren.

Langzaam rijden we over de Amnokspoorbrug, de Vriendschapsbrug, Noord-Korea binnen.

Het is alsof ik traag per trein naar Rotterdam-Zuid ga, ritmisch bonkend over de Nieuwe Maas langs die stalen bogen van de oude Willemsbrug en de Hef. Alleen is de oversteek hier drie keer zo lang en is het staal verroest; losgeschoten klinknagels, langs de reling een wirwar van elektriciteitsdraden op porseleinen isolatoren.

Op het voetpad naast de rails loopt niemand, de brug is smal, alleen geschikt voor eenrichtingsverkeer. In het midden van de Amnok raast een Noord-Koreaanse patrouilleboot met rode vlag.

Hoe is het met Li Ok? Waar, en over hoeveel dagen zal ik haar weer zien, hoe is het met ons kind?

Toen

Kees twijfelde. Hij zag geen helmen, maar vlak voor hem bewogen takken. Hij was alleen, even weggelopen van zijn kameraden, zijn bataljon infanterie, het VN-detachement.

Rits ... Rits ... weer die takken.

Toen zag hij het. Het waren er duidelijk vier. Smerige communistische honden! Absoluut, het waren Noord-Koreanen. Eén van hen wees omhoog. In de middernachtelijke lucht boven Korea zweefden lichtfakkels. Majoor Eekhout, de plaatsvervangende commandant van het bataljon van Kees, had zich een paar dagen terug in een sneeuwstorm per ongeluk aangesloten bij een Noord-Koreaanse patrouille. Stom, vond Kees.

Het vroom, helse kou, zwaar onder nul. De winter was zo streng dat de militairen tape om hun trekker wikkelden om er niet aan vast te vriezen. Terugkerende wachten moesten geholpen worden met uitkleden, zo stijf waren ze geworden door de kou. Als je plaste, zei de laatste druppel 'ping'.

Kees bleef kijken naar dat bosje in de heuvels van de DMZ, de gedemilitariseerde zone, daar bewoog iets, het was 1.33 uur, een woensdagochtend, de tweede week van maart 1953, de dag waarop de toekomst van Kees bevroor. Deze nacht zou hem zijn verdere leven blijven achtervolgen.

Voorzichtig zette Kees de ene voet voor de andere. De tak brak per ongeluk, het kraakte. Snel dook hij omlaag, schoof zijn machinegeweer iets naar voren en bleef stilliggen. Die verdraaide sokken, gekmakende kriebel bij zijn tenen. Al wekenlang dezelfde geitenharen, verfrommeld in zijn laarzen. Drie paar over elkaar, dat moest van tante Bob, want je wist maar nooit, wie weet was het koud daar in dat verre land. Koud? Wat heet.

De vier mannen voor hem slopen verder.